

strije na predlog socijalista dr. Rennerja sklenil skoraj soglasno, da se proglasi Nemška Avstrija za republiko in da se zveže z republiko Nemčijo.

Ameriški upravitelj prehrane v Evropi.

Iz Berna javljajo:

Brzojavni korespondenčni urad je prejel od tukajšnjega ameriškega poslanstva naslednjo vest: Upravitelj prehrane v Združenih državah Sev. Amerike, Hoover, bo kot posebni Wilsonov odposlanec prispel v Evropo, da se dogovori z entento, kako preskrbeti narode bivše Avstro Ogrske z živili in z drugimi potrebščinami.

Italijani na slovenski zemlji.

Dne 8. t. m. je dospela v Št. Peter na Krasi iz dveh stotnjih obstoječa italijanska posadka. V Gorico je dospelo 1000 italijanskih vojakov. Pozdravili so jih zastopniki Narodnega sveta Italijani so zasedli tudi Sv. Lucijo ter odredili razoroženje narodne straže in ukazali, da se mora na občinski hiši izvesti italijansko trikoloro. Narodni svet je proti temu protestiral. Italijani so zasedli tudi Lušinj v Istri in Šibenik v Dalmaciji.

Velik plen italijanske armade.

Italijani so vjeli od 24. okt. naprej 10 658 častnikov, 416 116 vojakov in 6818 topov.

Francozi na Reki.

Minulo sobota sta pripluli v reško pristanišče dve francoski torpedovki, ki jih je tamošnji naš narod sijajno vsprejel. Na pomolu je čakalo več kot 25.000 ljudi z več kot 500 zastavami Poveljnik francoskih torpedovk je izjavil, da prihaja od francoskega poveljstva na Krku kot dober glasnik bodočih dogodkov. Preporna vprašanja se dajo rešiti šele pozneje, zato potrpite!

Nemčija sprejela pogoje premirja.

Nemčija je sprejela vse pogoje premirja. Pogodba se je podpisala ponedeljek opoldne in je premirje nastopilo v ponedeljek ob šestih zvečer.

Francozi, Angleži in Američani na strani Jugoslovanov.

Cela Jugoslavija bo nerazdeljena! — Pismo dr. Trešiča s Krfa o razgovorih z entento.

Reka, 11. nov. Francoska misija je prinesla seboj pismi odposlanca N. V. dr. Trešič-Pavičiča, eno za krajevni odbor N. V. na Reki in eno za N. V. v Zagrebu. V pismu poroča Trešič Pavičič, da se mu bode posrečilo rešiti celo mornarico do zadnjega čolnika in da nam bode domovina izšla nepokvarjena iz te težke preizkušnje. Pravi, da je treba v tej smeri pomiriti narod in mu povedati, da bo mirovni kongres siguran in radikalno izpre-

menil londonski dogovor, ker so vse simpatije Amerikancev, Francozov in Angležev na naši strani. Na Krku je bil dr. Trešič Pavičič sprejet brez primerno ljubeznjivo in je izvedel za stvari, ki so vse nam v prid.

Francozi in Angleži pred gradom.

En francoski in en angleški torpedni čoln sta priplula dne 12. nov. skozi Dardanele pred grad in sta se usidrala pred mestom.

Vojaško poveljstvo SHS za Sp. Stajer v Mariboru.

Razglas.

Vojaško poveljstvo za Spodnji Stajer v Mariboru bode oddalo v najrajšem času več sto konj potrebnim kmetovalcem v tej pod sledečimi pogoji:

1. Predpogoj je, da je prevzemnik samostojen in zanesljiv kmetovalec, da svoje posestvo tudi sam obdeluje in da dokaže, da ima za prehrano zaprosenega števila konj dovolj krme. Kot dokaz teh pogojev ima prinesiti potrjeno okrajnega glavarja ali vsaj občinskega urada.

2. Vsak prosilec se mora zavezati, da bode krmil prevzete konje toliko časa, dokler jih v to poklicano vojaško ali druga pravna oblast ne bi zahtevala nazaj; konji ostanejo neoporečena last jugoslovanske države in nima najemnik nikake pravice, tirjati od lastnice kakoršnekolikoli odškodnine.

3. Prevzemnik je odgovoren za izročene mu konje z vsem svojim imetjem ter za vsako po lastni krivdi konjem povzročeno škodo in se zlasti povdarja, da se konji izdajajo le na posestva, da morajo torej ostati tudi takrat pri posestvu, ako le-to preide na drugega lastnika.

4. Najemniki kobil so obvezani, slednje po predpisih ministrstva za poljedelstvo na lastne stroške pripuščati k žrebecem; ker se bodo breje kobile morale bolj čuvati in bode imel najemnik razmeroma več stroškov, bodo ostala žrebeta last najemnikova, in se bodo take kobile, ki bodo najmanj že 6 mesecev oreje, do odstavljenja, najdalje pa 2 meseca, po možnosti pustile v rejli.

5. Uzde in druge potrebščine mora vsak kmetovalec s seboj prinesiti, ker se te ne morejo oddajati.

6. Vsak prejemnik dobi s konjem vred obveznice, ki jo mora vsak dobro hraniti. V tej obveznici se bode označila tudi sedanja vrednost konja, katero določi oddajajoči vojaški poverjenik v sporazumu s prevzemnikom. Za cenjeno vrednost konja jamči prevzemnik s celim svojim premoženjem, kakor je to v členu 3 določeno.

V svrhu potrebne kontrole bodo dobili tudi občinski predstojniki za vsakega izdanega konja po 1 tako obveznico, tretja obveznica se bo hranila v svrhu evidence pri prej omenjenem vojaškem poveljstvu.

6. Vsak prejemnik je dolžan, prevzeto število konj takoj domačemu občinskemu predstojniku prijaviti, ki bode te prijave na podlagi pod točko 6. mu doposlanih obveznic kontroliral.

8. V slučaju izbruha nevarnih ali sumljivih konjskih bolezni mora to vsak najemnik občinskemu predstojniku takoj javiti. V neprijavljenih slučajih nesreče bode vsak prejemnik za nastalo škodo osebno odgovoren.

9. Konji se bodo oddajali v topniški vojašnici v Mariboru vsak dan od 8. ure zjutraj do 4. ure pop.; poblizje se vpraša pri zapovedništvu topniškega polka št. 128.

V Mariboru, dne 11. listopada 1918.

Maister m. p., g.-m.

LISTEK

Vojaški novinec

Belgijska povest.

Nekaj Henrik Konsjans; preložil za „Slov. Gospodar“ AL. B.

(Dalje.)

„Gospod, pojdem, a odpustite meni in Jakobu tudi! Bog vam gotovo povrne, ker je dobro delo. Saj imate tudi vi srce in vsi ljudje na svetu smo si bratje. Kaj ne, gospod navednik, da pozabite to? Spominjala se vas bom v vseh svojih molitvah.“

Narednikova jeza se je poglobila, ko je videl, da tako ponižno posluša njegova povelja. Prijetni glas in praseče modre oči dekletove so mu omečile srce in odgovoril je res mehkejšo:

„Naj bo, a glejte, da pričete proč in ako prestopke ostane skrivati, bom iz usmiljenja do vas stvar zamolčal in pozabil.“

„Kako ste dober človek!“ vzklikne Katrica. „Saj sem vedela, da se omečite. Takoj pojdem, same se er besede v slovo!“

Še enkrat objame nesrečnega slepeca, ki se molče poslovi od nje, mu nekaj ljubelega pošepeta na uho ter se plaka ob obrne proti vratom. Tam se ozre nazaj in rezko kriči, hoče zopet nazaj in se bori z navednikom, ki pa jo sedaj siloma zadržuje.

Deklica je bila namreč opazila, da se je bil nesrečen njen prijatelj v kotu zgrudil na tla in z glavo kot mrtve ležal na klopi. Ta pogled jo je tako pretresel, da se je tresla od strahu in bolesti ter se bori besno z navednikom, da bi se oprostila. Ta pa jo je potegnil proč in sobina vrata zaprl za njo.

Utrujena in polživa od obupa, pokorna kot mučenik in skoro brezčutna je šla med narednikom in korporalom po stopnicah dol in stopila na odprto dvorišče. Tu se je kot v omedlevici dala vleči, ker so ji noge odpovedale hojo, ki jo je oddaljevala od Janeza. Rekla pa ni nobene besede; tihe solze, ki so ji lile po licih, so bile edini dokaz njenih bolečin.

Na pragu vrat, ki so držale na dvorišče, stala je bogato oblečena gospa plemenitega obraza. Oddalec je opazovala jokajočo deklico in bi bila očividno rada zvedela, kaj se godi. Čim bliže ji je prihajala Katrica, da pride k izhodu, tem bolj je njen pogled izražal globoko sočutje.

Katrica to opazi, prešine jo žarek upanja. To je zapazil Jakob, ki ji je pošepetal na uho:

„To je gospa bolnišnična vodje; jako dobrotljiva gospa. Iz Antwerpna je doma.“

Deklica je šla zdaj hitreje, kot bi se ji mudilo, da pride ven. Ko pa je bila blizu gospe, z vzklikom steče proti njej, pače pred njo z iztegnjenimi rokami na kolena in pravi:

„Gospa! — Pomoč — usmiljenje — ubogemu slepecu!“

Gospa je bila videti osupla in v zadregi zaradi tega nastopa. Nekaj časa je opazovala mlado kmetico, ki je upirala vanjo lepe, modre oči, kot v goreči molitvi in se zaupno smehljala med solzami, kakor da se že zahvaljuje za prejeto dobroto. Prišla je Katrica za roke, jo dvignila kvišku in ji rekla prav prijazno:

„Revica! Počite v mano, draga moja! Ka pa vas take žalosti?“

S temi besedami in ne da bi se kaj zmenila za narednika, ki je bil aljudno roko položil ob čepico, polje ubogo deklico v svoje stanovalstvo ter ji ponudi stoli.

Razna politične vesti.

Slovenščina na sodnih. Ravnopravnost slovenskega jezika v vseh uradih nam je po znanem členu XIX. državnega temeljnega zakona zagotovljena že nad 50 let, toda nemški sodniki so naš jezik vedno zapostavljali in zatirali, deloma vsled neznanja, deloma pa iz mržnje do našega naroda. Ker se je izkazala sodnija kot uspešno sredstvo ponemčevanja, so nam skušali iz Grada vriniti vedno več nemških sodnikov in nemškega uradništva. Slovenci pa so se temu upirali. Ko je tudi v sodne dvorane zavel ljudstvo že nagnalo nemške sodne predstojnike v Ljutomeru in Ormožu, so Nemci sprevideli, da tako ne gre dalje. Pretekli teden je predsednik mariborskega okrožnega sodišča izdal na vsa okrajna sodišča ukaz, da se morajo strogo ravnati po jezikovnih predpisih, s slovenskimi strankami slovenski uradovati ter izdajati sodbe in vse druge rešitve v slovenskem jeziku. Pri tem se sklicuje na nek nek jezikovni predpis iz leta 1882. A povemo mu pa, da se s tem ukazom ne zadovoljimo, ker vemo, da se nemški sodniki tudi zanj ne bodo ravnali po predpisih, kakor se niso do sedaj v zadnjih 36 letih, odkar dotični predpisi obstojajo. Naš jezik mora tudi na sodnih gospodovati, kar pa se ne bo zgodilo, dokler nam sodijo nemški sodniki. Zato proč z nemščino in nemškimi sodniki!

Predsednik mariborskega okrožnega sodišča je pretekli teden izdal na okrajna sodišča odlok, da se morajo natanko ravnati po jezikovnih predpisih iz l. 1882. V civilnopravnih zadevah se naj držijo dosedanje prakse, v kazenskih pa se morajo s slovenskimi strankami delati slovenski zapisniki in izdajati sodbe in sklepi v slovenščini. Tak ukaz je v sedanjih razmerah nezadosten, ker se ne moremo zadovoljiti s predpisi, ki bi se morali izvrševati že 36 let, a so se do sedaj od nemških sodnikov dosledno prezirali, n. pr. v Gornji Radgoni, Ptuj, Mariboru, Marenbergu in drugod. Z odlokom se bodemo natančneje bavili v prihodnji številki »Straže«.

Neresnične govorice. Čujemo, da se govori po deželi, da se vrše v Mariboru veliki poboji med Slovenci in Nemci in da se Nemci ubili 50 Slovencev. Te govorice so izmišljene. V Mariboru je mir in nobenemu Slovenceu se ni skrivil las. V mestu je gospodar naše vojaštvo.

Našim meščanom v Mariboru. Med meščani v Mariboru se pojavljajo hujškatci, ki hočejo pripeljati prebivalstvo mesta v zmoto, češ da Maribor ne bo pripadal Jugoslaviji. To je nevarno in ne dopustno hujskanje. Mi povdarjamo: Maribor leži popolnoma v slovenskem jugoslovanskem ozemlju in popolnoma izključno je, da bi pripadal državno kam drugam. Moč birokratizma in moč vsenemskih hujškatcev je za vedno strta v tej svetovni vojski. Vi mariborski rojaki pa se zavedajte, da boste imeli največji dobiček, ako boste z nami dobri in pošteti jugoslovanski državljani. V naši državi se bo razvijala trgovina in obrt, kakor nikjer drugod na nekdanjih avstrijskih tleh, v naših krajih bo veliko zaslužka v državnih in drugih javnih službah za našo mladino, v »Deutsch-Oesterreich« pa bodo morali biti hofrati in generali pisarji in portirji, zato vi obrtniki in trgovci, posebno pa še vi delavci, imejte pamet in ne dajte se voditi v zmoto! Mi vam ponujamo pravočasno svojo pošteno roko; sedaj je še čas, a kmalu bo-

V sobi je bil lovski častnik, ki je stal pred stolom in pisal; radovedno in sočutno je pogledal od dela in opazoval plakajočo deklico, a je mirno čakal pojasnila.

Gospa — bila je častnikova soproga — znova prime deklico za roko in pravi:

„Le tolaži se, draga moja; nič hudega se ti ne zgodi. Povej mi, kaj te je tako razburilo; ako mi je mogoče, ti bom pomagala.“

„Oh, gospa!“ vzdihne Katrica in goreče poljubi gospej roko. „Bog vas blagoslovi za vašo dobroto. Jaz sem ubogo kmetko dekle, doma s Kempenskega. Naš Janez se je izžrebal in postal vojak. Pred štiri dnevi je materi pisal pismo, da je slep za celo življenje. Jaz sem pač dve uri kot mrtva ležala pod hrastom, a njegov materi nisem smela nič povedati, da bi ne umrla od žalosti. Zaradi druge jutro sem odšla zdoma bosa, da pridem v Venloj. Povpraševala sem, se izgubila in tekala okrog, prestala zadostne sramote in nadležnosti, hodila podnevi in ponoči skoro brez jedi in pijače, tako da sem imela krvave noge. Ko sem se mučila tri dni kot izgubljena ovca, sem prišla sem; mladenič iz naše vasi, ki je korporal, me je iz usmiljenja pustil sem noter; videla sem, da prišel je narednik ter me izgnal. Zdal Janeza na našega Janeza z ugaslimi očmi, hotela ga tolažiti — bom videla več; brez tolažbe ga moram pustiti, reče. Gospa, to vendar ni mogoče. Pomislite, prosim vas, koliko sem prestala, da sem prišla sem in imejte usmiljenje z nedolžnim jaganjetom, ki tam v temi oči žalosti hira!“

„Ali je vaš brat?“ vpraša častnik za stolom. Dekle povesti glavo, da bi zakrila rdečico sramu, ki ji je ob tem vprašanju izpreletela lice.

(Dalje prihodnjič.)